Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Rufina Astola Nafarrate

Aramaio, Araba (1929)

Aurkibidea

Biografia

Aramaioko Ibarrako Errotabarria baserrian jaio zen. Zazpi anai-arrebatatik nagusiena da. Ama etxekoa zen eta aita Olaeta auzoko Artola baserritik etorri zen. Zazpitik hamalau urte arte, ahal zuenetan, eskolara joan zen. Bergarako Gaspar tabernan sukaldari lana ikasten ibili zen hiru hilabeteetatik aparte, baserrian egin zuen lan ezkondu zen arte. Azkoaga auzoko Dukeena baserrira ezkondu zen 24 urterekin, etxeko Kalistorekin. Sei seme-alaba izan zituzten.

Zintak

ARA-072

- **Proiektua**: Aramaioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elortza, Kepa
- **Data**: 2009-11-17
- **Iraupena**: 61 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elortza, Kepa
- **Transkribatzailea(k)**: Elortza, Kepa

ARA-118

- **Proiektua**: Aramaioko ipuinak eta kondairak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Arriolabengoa, Divina - Ozaeta Elorza, Arantza
- **Data**: 2010-03-05
- **Iraupena**: 55 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin
- **Emalea**: Ozaeta Elorza, Arantza

Pasarteak

1. Rufina etxeko nagusi

- **Erref**: ARA-072/003
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:02:40. **Bukatu**: 00:04:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Eskolara eguraldi txarra zegoenean bakarrik joaten zen. Zazpi seme-alabetatik nagusiena zen Rufina. Behiekin lantzen zuten lurra. Ardiak ere bazituzten. Zazpi urtetik 14 urtera ibili zen eskolan. Aita artzain ibiltzen zen eta gazteak egiten zituzten baserriko lanak.

Transkripzioa
-Eta eskolara eta fan ziñan?
-Gutxi.
-Bueno, baiña... apur baten bai.
-Bai, denpora txarra eguenien ta juten nitzen bakarrik, e? Bestela guk ez keben euki eskolako zerik.
-Etxien bazekatzuein ganaurik edo?
-Bai. Geuken behixek, ardixek, ta horreik. Ta aitte [...] zazpi seme-alaba, sei izen gitzen, zazpi, zazpi izen gitzen, eta neu nagusixena. Ta nagusixenak ba badakitzu.
-Zazpittik...
-Sei bizi gara.
-Zu ziñan...?
-Neu nagusixena, bai.
-Maiorazgia.
-Bai, maiorazkia, bai.
-Ganauak etxien esan dozu behixak eta ardixak?
-Bai.
-Idirik edo?
-Idixak aurretik euko zittun, baiña idixak hemen euki gittuan, han ez. Han behixekin labraten geben dana.
-Orduen esan dozu eguraldi txarra itten ebenien...
-Orduen eskolara.
-Orduen eskolara, bestela...
-Goizien juaten banintzan, arratsaldien egoten zan beste zeozer itteko.
-Eguraldi txarrakin be. Eta zenbat urtekin fan ziñan eskolara, hasi ziñan?
-Ba xei, zazpi bat urtegaz. Ta hamalaugaz hasten nitzen etxien lanien. Baten behixekin sorue labretan, bestien zerekin, ze aitte ardixekana ibiltten zan pastore.
-A, aitta pastore gehixen bat?
-Aitte pastore zan. Ta gaztiek bestiek barriz, ba gaztiaguak, ta anaiek dauket bi, ta hareik ba bat, nagusixena, oin bertan etxien bizi dana, ha egoten zan ardixekin. Gero aitte hasi zanien erretirue hartzen, erretiro barik hil zan, e? Egixa da. Ta hasi zanien, ba gero anaia hasi zan, ta anaiek berriz, ba ezebez harek. Hak bere ardixokin, e...
-Eta zuk etxeko nagusi.
-Etxeko gauzak itten.

2. Ardiak neguan larre hutsean

- **Erref**: ARA-072/004
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:04:51. **Bukatu**: 00:06:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Neguan ardientzako belarrik ez zen egoten, eta larre hutsean elikatzen ziren. Elurra zenean, zelaietako elurra boletan biltzen zuten, belarra bistaratzeko. Behientzako lastoa eta belar apur bat izaten zuten ganbaran. Garai haietan lur-sail handienak landuta egoten ziren, eta sail gutxi geratzen ziren zelai.

Transkripzioa
-Zenbat ardiko artaldia zeukatsuein ba?
-Ba eztakit nik, larogei bat edo ehun, ehun bat igual, eztakit zer eukiko gittun. Baiña klaro, oin ardixek be kortan sartzen die. Denpora txarra dau eta etxien pentsue. Orduko ardixek ez ekixein pentsua zer zan be.
-Bedar igarra eta bedar berdia, ezta?
-Ezebez.
-Larria eta bedar igarra euko zeuein.
-Bedar igarrik ez euien jaten, ipini be ez, e?
-A, ifiñi be ez?
-Euki bai, ala?
-Jaten eueiñ dana, kanpuan, larran?
-Bai ba, bai, haregaz ibiltten gitzen.
-Edurra zanien…
-Edurra zanien badakitzu zetan ibiltten gitzen? Ba hasi goixin bolak itten, eta bolak itten gutsen; ardixek jan daixen bedarra, edurpeko… ta edurrez, bueltaka-bueltaka, bolak.
-Edurra kendu, ardixak larria eukittiatik?
-Klaro.
-Hori sekula entzun barik neuken.
-A, ez. Ardixak ez tittuzulako euki orduen.
-Euki bai, […] lagunketan neben. Baiña guk bedar igarra betik, nere akorduen bedar igarra…
-Ba gu gazterik hasi gintzen lanien, e?
-Eta behixak ze jaten euen ba neguan? Hareintzako…
-Ba behixendako ba lastue, ta bedar apur bat eukitten auen, zeiñen hau labrauta ibiltten zan gauzie.
-Klaro, zelai gutxi.
-Klaro, zelai gutxi. Eta behixendako ba horixe, lasto apur bat, garixa zela eikutten geben, ba lastue, garixen lastue. Ta gero haren pentsuek, garixari apartetan jakon zerakin, ba harekin pentsua eta behixek aurrera.
-A, zahixakin?
-Bai.

3. Gariaren erdia inori eman behar

- **Erref**: ARA-072/005
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:06:44. **Bukatu**: 00:09:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Azkoaga auzoko abadeei garia eman behar izaten zitzaien abuztuan, eta jaietan oilasko eta arrautza batzuk. Udaletxean ere gerraosteko gari-kupoa eman eta etxerako gutxi geratzen zen.

Transkripzioa
-Orduen garixa etxerako, norberentzako, eta zahixa… zahixakin konpuesto antzerako zerbait…
-Bai, eta zer, garixa erdixa, eztakit zenbat entregau bihar izaten zutsen abariari; gero aiuntamentura be han be zeozer pagau in bihar izaten zan, garixa be zenbat geraketan jakun ba?
-Zuek hamarrena pagaitten zeuein elizan?
-E?
-Hamarrena izango zan hori, ezta?
-Bai, bai.
-Eta zenbat, hori ze..? Garixa bakarrik emuten zan, edo ze emuten zan?
-Bai. Garixa, artua be ereitten zan.
-Baiña honeiri…
-Abariei ta? Garixa.
-Garixa bakarrik.
-Garixa, agustuen garixa, eta gero jaixetan orduen izaten zien oillaskuok eta… dozena bat arrautza eta oillasko pare bat eta.
-Etxe danetatik.
-Bai, bai.
-Eta ze itten euein hainbeste arrautzakin?
-Ba hori eurei pregunteu biher, ze itten euen. Nik hori eztakit. Igual saldu! Garixe, garixe badakitzu etxe bakotzetik zenbat entregetan zan? Lehenauko batzuk anega bi, bestiek hiru, bestiek lau. Eta horreik garixok danok be, abariek saldu itten zittuen. Ta guk falta!
-Baiña hori da hamarrena esaten otsaiña?
-Abarrena ze esan gura dozu?
-Hamarrena. Hamarrena edo holako… beuken izenik horrek, inpuesto edo?
-Ba nik sekula eztot esan, ba hamarrena edo zeozer izango zan hori. Eurek ipiñiko lege bat.
-Zeuek zenbat anega entregaitten zittuein?
-Ni akordetan naz entregaten gittuala, zenbat hartu be guk? Asko, gehixen hartute be, ba bi abariendako eukitten gittuen.
-Bi abade horreik zer zien, auzoko elizakuak edo herrikuak?
-Auzokuek. Bai, bai, guk abariei entregetan gutsien eta eurak ba euren usuan.
-Anega bi gari eta gero…
- Gero zera, hemengo fiestak San Juanak izaten zien, ta die, San Juanetan oillasko pare bat ta dozena bi arrautza.
-Baiña hori hemen Azkuagan edo?
-Azkuagan, Azkuagan. A, kalien? Aramaixon bertan ez hori. Oillaskuak eta ez, baiñe aiuntamientuen garixa entregetan zan, e?
-Baiña entregaitten zan aiuntamientuan gerraostien, ezta?
-Bai, gerraostien.
-Hori baserritar danak, kupua edo zela zan?
-Bai, hori zan zeozer.

4. Neska-mutilak aparte eskolan

- **Erref**: ARA-072/006
- **Iraupena**: 0:02:28. **Hasi**: 00:09:07. **Bukatu**: 00:11:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Eskolara joaterik ez zuenean, gauez etxean jasotzen zuen ordubeteko eskola-partikularra. Neska-mutilek aparte ikasten zuten eskolan. Jolas-orduak ere ezberdinak zituzten. Maisu-maistrak senar-emazteak ziren.

Transkripzioa
-Bueno, eta eskola kontuak zenbat urtekin akabo zittun?
-Nik? Hamalau urtegaz [...] baiña gero zer? Nik eskolia ibili naizen denporan, neska bat nauken maistrie, ta gu, nire gurasuekin lagun haundixa zan, ta haretxek partikular ordubete egunien emuten usten, gabien, kanpuen lanik eztauenien, o ezin danien iñ, ba haretxek emuten usten ordubete lana, o eskolia.
-Hori egunero edo noizbehinka hori be?
-Ba, ha be astian birrittan edo, hiru bider edo.
-Eta maistra hori zer zan?
-Maistra ezebez, hori zan neska bat.
-Zerbai ekixena.
-Bai, horixe; ezebez besterik.
-Baiña eskolan zer zeukatsuein, maistria, maixua, edo...?
-Guk, nik, maistrua gauken, bueno, maistria geuken neskakin, eta maistrua mutikuekin.
-A, aparte itten zeuein eskolia?
-Bai, eurak andra-gizonak zien. Aparte bai, bai. Orduen, lehen neska-mutillek etziren egoten eskolan, aparte. Ta gaiñera rekreuan be lehenengo mutillak urteten baeuen, gero neskak, e?
-A, bai, e? Baiña hori gerra aurretik izango zan ba?
-Ez, ez. Nik gerra aurreko gauzia eztakit ezebe. Nik gerratik honutzauko gauzak.
-Esan dostazu 27xan jaixo ziñala?
-29xen.
-A, 29xen. Bueno, horixe ba, zuk zazpi urte zeukatsunien gerria hasi.
-Bai, bai.
-Eta ya ordurako, aparte. Goguan dakotsu zeuen maistrien izena? Edo nungua zan edo?

5. Ezkontzeko, janaria prestatzen ikasi behar

- **Erref**: ARA-072/007
- **Iraupena**: 0:04:23. **Hasi**: 00:11:35. **Bukatu**: 00:15:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Lanbideak » Neskameak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Ezkondu aurretxoan Bergarako Gaspar tabernan egon zen neskame, tripa-truke, sukaldeko lanak ikasten. Ordura arte baserriko lanetan bakarrik jardundakoa zen. Neguan huntzaren fruituak (huntzurria) batzen zituzten bildotsekin zeuden ardiei emateko.

Transkripzioa
-Eta orduen zazpittik hamalau arte eskolan.ar
-Bai, ahal dotenien.
-Ahal zenien. Eta bueno, gero esan dozu klase partikularrak be hartzen zittula.
-Bueno bai, baiña hareik be justuak, e? Ez holan asko.
-Horreik etxien hartzen zittuen?
-Bai.
-Eta behin eskolia akabo eta gero…
-Betik egoten zan niretako zeozer itteko.
-Zu orduen betik etxien.
-Ni etxien. In nittuen…
-Kriada edo etziñan ibilliko?
-Ezta. Kriada jun nitzen Bergarara, ezkondu in nintzelako. Ba klaro, nik etxeko […] ez, eta ezebe enekixen. Eta in nittun hiru hillabete hor Bergaran, Gaspar edo. Zan taberna bat, ta haraxe jun nitzen koziñan ikastera.
-Tabernara ikastera.
-Bai. Ikastera, e?
-Baiña kriada moduan?
-Kriada moduan bai, baiña kobrau barik, e?
-Kobrau barik.
-Bai. erakustearren egon nitzen hantxe hiru hillabete. Ta hiru hillabete baiño lehenago hasi jaten aitta: noiz etorri bihon etxera? Noiz etorri bihon etxera? Ta, bueno.
-Bergarako Gaspar-ren esan dozu?
-Bai.
-Tabernia zan, edo jatetxia, edo bixak?
-Tabernian zan, bai. Oin eztakit zelan dauen ha.
-Etxat itten ezaguna izen hori. Baiña neu Oñatikua naiz.
-Bai. Ba hantxe egon nitzen. Ta hiru hillabete baiño lehenago aitte larri zan. Noiz etorri bihon; noiz etorri bihon.
-Eta fan in bihar. Edo etorri in bihar, e?
-Badakitzu. Eta gero harek esaten ustien /esatestien/ beste hillabete gehixago eta beste hillabete gehixago. Eta ba bueno, beste hillabetien ta enittuan danak akabo. Baiña ba lelengoko hamabost egunek itxi ustien / itxistien/. Nire bizimodua horixe izan da.
-Eta orduen handik Bergaratik, hor zenbat urte zeukatsun?
-Bergaran egon nitzenien? Ba eukiko nittuen, 24az ezkondu nitzen, ba nik eukiko nittun hogeta pare bat urte edo.
-Emakumia ya indda.
-Bai, bai. Emakumia, ba klaro. Ba horretxegaittik.
-Eta ordura arte orduen betik e…
-Ni beti izan naiz baserrixen.
-Eta lehen kontau dostazun hori, ardixak edur azpiko larria jateko zuek edurra batu itten zeueilla, bedar hori bistaraketako ta.
-Bai.
-Halako lanik goguan dakotsu besteren bat, oin makiñiakin edo beste modu batera itten danik. Holako lan zerak, neretako oso arrarua da, nik sekula entzun barik neuken hori. Ardixentzako larria bistaratu egin bihar izaten zala.
-Ba huntzurrixak boliak eukitten dittu ba, horreik gorrixok. Zuek eztakit zela esaten utsezuen. Huntzurrixa, berdea, hori berdiori, hor daku guk, e…
-Arantzaduna?
-Arantzia ez, eztauko arantzarik.

-Korostixa?
-Ez. Guk huntzurrixa esaten dutsagu /esatetsau/. Hortxe gero fijau zaittez eta hortxe, tabiketan eta taberna aurrekaldien dau horman pegaute. Hori gora juten da e...
-A, huntza.
-Zuek holakon bat esango dutsezue.
-Bai, huntzaren famelixakua, paretak tapaitten dittuena.
-Hori da! Ba hori, ardixendako billotsa itten auenak[endako] besterik ez eukien, ez bedarrik eta ez ezer, horreik batzen ibiltten gitzen arbola gaiñera igota. Ardixek barruen zeozer jan dagixen.
-Zela esan dozu bedar horren izena, edo landara horren...?
-Huntzurrixa guk esaten dutsau /esatetsau/ horri, bai.
-Huntzurrixaren puntak, puntak edo bolak edo, “bayas” edo esaten xate erderaz. Huntzurrixaren baiak ardixentzako. Billotsakin egozenien, ezta?
-Ba klaro.
-Billots garaixan. Ondo dago. Zuek horreik batu ta... baiña hainbeste ardintzako asko batu bihar.
-Baiña danendako ezin. Batzuk egoten zien argaltxuau, besta batzuk egoten zien fuertetxuau, eta fuertetxuak ba, ke pase esan ta aurrera, ta bestiak berriz, ba emun in biher.

6. Gatzatua Letazurko jaietan

- **Erref**: ARA-072/008
- **Iraupena**: 0:02:52. **Hasi**: 00:15:58. **Bukatu**: 00:18:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Gazta asko egiten zituzten. Letazurko ermitako jaietan gatzatua saltzen zuten, etxeko artesne guztia erabiliz. Garai haietan bildotsa beranduago jaio eta artesnea apiril-maiatzean izaten zen. Gazta dendetara edota etxetik zuzenean saltzen zuten. Bai Arrasatetik eta bai Gasteiztik etortzen zen jendea gazta bila. Uztailean antzutzen zituzten ardiak, basora bidaltzeko.

Transkripzioa
-Eta esnerik emuten euein ardi horreik?
-Bai. Gazta morduak itten gittun guk. Bai. Gazta morduak eta gaiñera hori bakarrik ez. Etorten zan han gure Aixolara joiatzela, goratxuau, Errota Barri baiño goratxuago dago ermitta bat, Letazur esaten dutsiena.
-Zela?
-Letazur.
-Letazur ermittia?
-Bai. Eta hango fiestak ba lehenau itten zien. Zera, Paskua hurringoko zerien ba itten zien hango jaixek. Ta hango jaixetan jentie ba asko eukitten geben gatzatua jaten. Hara erromerixara igoten auen jentiek [...] gatzatua in biher izaten gittuen.
-Jai horretarako.
-Bai.
-Esan dozu Paskuako hurringo domekan?

-Paskuako hurringoko domekan itten zien, bai.
-[...] gatzatua. Zu umia ziñanien be gatzatua jaten zan?
-Bai, betik.
-Leku batzutan beranduago etorri zan gatzatua jateko ohitturia.
-Ez, ez. Bueno, han be ba jolin etzan izaten orduen be eneruen eta febreruen oin egoten dan moduen esnie. Orduen egoten zan mariatzien, apirillien, marietzien eta hor, hor egoten zan.
-Billotsa beranduago jaixoten zalako.
-Bai. Billotsa beranduau izaten zan. Bastante beranduau.
-Klaro. Nere tiak eta: “gatzatua zela ingo giñuan ba, eta gaztaia zekin in bigiñuan ba?”
-Guk gatzatua betik jaten geben etxien, e? Hola jaixetan, gure aitte zanak jaixetan gatzatua ez dadilla /eztailla/ falta; gaztai ez otsan inporta iñ ez arren. Baiña gatzatua eztailla faltau, e?
-Gaztaia nun saltzen zeuein?
-Ba dendetara. Ta holantxe jentiek asko etorten zan ostantzian be, etxera gaztatan, asko.
-Ona ingo zeuein orduen.
-A, eztakit. Gustau itten jakon jentiari.
-Ze etorten zan, herriko jentia, edo Arrasatetik, edo?
-Bai, Arrasatetik be bai. Baitta zeretik, Bittorixatik iñoiz etorri jaku, etorten jakun jentie gaztatan.
-Garai hartean baserritar danak itten euein gaztaia, edo?
-Bai, orduen hemen etzan saltzen. Baiñe gero, klaro, marietzien hasten bazintzen ardixek batzen, ba zerien, marietzien batu esnia hasi, ta gero juliuen ya antzutu itten zittuen ostera, ta gero larretara, basora.
-Horixe, bi-hiru hillabeteko...
-Horixe, ta haxe izaten zan.

7. Gaztak gari artean

- **Erref**: ARA-072/009
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:18:50. **Bukatu**: 00:20:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Saltzen ez ziren gaztak, gari-arkan gari artean gordetzen ziren lizundu ez zitezen. Gerraostean Udalari emateko gari-kupoa, urtero Udalak eskatzen zuena eman behar izaten zen. Anega bat edo bi izan zitezkeen. Musu-truke kentzen zieten kupo hori. Rufinaren aitak, gizona kartzelan zuen famili bateri lur-sail bat uzten zien patatak edo zerbait izan zezaten.

8. Osaba Madrilen preso

- **Erref**: ARA-072/010
- **Iraupena**: 0:04:07. **Hasi**: 00:20:50. **Bukatu**: 00:24:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra denboran, aitari agindu zioten ardiak landa batean biltzeko, eta lapurrengandik defendatzeko pistola bat eman zioten. Etxetik alde egiteko esan zieten, nazionalak zetozela eta. Aita eta osaba bat etxean geratu ziren. Andre eta umeei, ganaduekin Arriolara joateko esan zieten. Osaba tiroz zurituta zegoela, harrapatu eta Gasteizera eraman zuten nazionalek. Osabaren hurrengo berria, handik hil pare batera, Madrilgo kartzela batean preso zegoela izan zen. Ama eta izeba joan ziren bisitatzera.

9. Zubipean gordeta egun osoz

- **Erref**: ARA-072/011
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:24:57. **Bukatu**: 00:27:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Arriola auzoan, senide baten etxean egon ziren, euren ganaduak auzoko hainbat baserritan banatu eta gero. Ganadu guztiekin itzuli ziren etxera, baina aitari ardi batzuk lapurtu zizkioten Tellamendiko gurutze inguruan. Herriko kuartelean zeuden gudariak egunero etortzen ziren etxera esne bila. Frontea herrira ailegatu zen egunean, etxeko andre eta umeak kaleko zubi baten azpian babestuta egon ziren egun osoz.

Transkripzioa
-Eta zenbat… esan dozu Arrixolara fan ziñailla ganaduakin, ezta?
-Bai.
-Eta han ze egon ziñain, beste baserriren baten?
-Nire osaba, aitten arreba bat bizi zan han. Eta haren etxien…
-Orduen bi famelixa eta bi famelixen ganauak eta danak?
-Bueno, auzuen partiu gittuen ganauak, e? Auzuen bertan hartu oskun batek etxe bat batek eta bat, eta bestiek beste bat eta ba holan hartu uskuen.
-Eta gero etxera, zeuenera bueltau ziñaiñien, danakin etorri ziñain?
-Bai.
-Zeatik hor bidian jente askok galdu in zittuen ganauak, e?
-Bai, baiña, ez, ez, guk, gure aittek bai galdu zittuen ardi batzuk hor goixen, hor zerien, zela esango dot, Teillamonte? Badakitzu, Tellamonte edo hori. Kurtzie hor badau ba?
-Zela esan dozu, Tella…?
-Tellamonte esaten utsie /esatetsie/.
-Tellamonte kurtzia da?
-Bai.
-Ta hor eukitten zittun ardi batzuk, eta hor bai manej… kendu utsien / kendutsien/ ardixek, e? Horkuek kendutsien gero…
-Baiña asko ez?
-Ez, ba lehenao egoten zien ba erneixek, billotsa itteko dazenak alda batetik eta billotsak itteko dazenak beste aldetik. Hor gauken billotsak in bakuak; ez eukienak.
-Antzuak.
-Antzuak. Eta horreik, harei bai, kendutsien. Bestela ez, guk bestela ez keben euki… suertia euki geben, e? Egixe da. Ni akordetan naz horregaz.

-Eta hamen frentia orduen ze egon zan, herrixen bertan? Tiruak eta bonbazuak eta?
-Bai. Hemen kuartela egon zan. Hor esan dutsutena, guk egunero-egunero horko kuartelien egozen gizonak, soldauek, etxera etorten jakun goizien esnetara, ta akordetan naz lelengoko gerriek urten auenien, soldaua azkenengue, […] egoten zien, pillia egoten zan atetan. Eta hartu gindduen batek […] ba ekixen /bakixen/ zeozer, hartu gindduen eta sartu gindduen, erreka baten zubixa eguen, zerien…
-Tunela?
-Bai, tunela. Atorren ure, eta haraxe tunelpera sartu gindduen esaten, esan uskun: “geuk esan arte”. Ama eta anai-arrebak, ba eztakit orduen zenbat izango gitzen, hiru-lau? Han sartu ginddun tunelien. […] “geu etorri arte hemetik ez urten”.
-Zenbat denporan egon bihar izan ziñein?
-Ba egundakak.
-Jatekorik eta bazeukatsuein?
-Keba! Ez urteteko aginddu oskun ta.
-Hantxe bilddurrez, ezta?
-Ba billurra, horixe!
-Zaratarik eta tirorik eta entzuten zan?
-Tiruak eta bai.
-A, bai, e?.
-Klaro entzuten ziela.

10. Abioiek oso baxu egiten zuten eraso

- **Erref**: ARA-072/012
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 00:27:40. **Bukatu**: 00:30:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Arriolan bizpahiru hilabete pasatu zituzten. Francoren abioiek oso baxu egiten zuten hegan erasoaldietan. Gerra bukatu eta berehala, lehengo bizimodura itzuli ziren. Osaba ere laster utzi zuten libre eta itzuli zen etxera.

11. Dukeena baserrira ezkondu zen

- **Erref**: ARA-072/013
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:30:31. **Bukatu**: 00:33:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Azkoaga auzoko Dukeena (Dukiena) baserrira ezkondu zen, hogeita lau urterekin, etxeko Kalistorekin. Sei seme-alaba izan dituzte. Senarrak Arrasateko Zerrajeran egiten zuen lan, eta Rufinak baserriko lanak egiten jarraitu behar izan zuen. Aita-amaginarrebak etxean zeuden, eta haiez gain beste lau koinatu. Etxetik kalera oinez eta handik Arrasatera autobusez joaten zen senarra lanera.

Transkripzioa
-Eta gero etxien hori, eta gero orduen ezkondu in ziñan, etxe honetara ezkondu ziñan?
-Bai.
-Etxe honen izena zela da? Dukiena?
-Dukiena.
-Dukienera, zenbat urtekin?
-Hogeta lauaz.
-Zela dako edo eukan izena zure gizonak?
-Kalisto.
-Kalisto?
-Kalisto, bai.
-Zenbat sema-alaba izan dittozue?
-Sei.
-Eta Dukienian orduen be bazan jatexia edo ondiok baserrixa?
-Ez, ez. Ni hona etorri nintzenien hemen bai egozen idixek. Orduen be tokau jaten baserrixen lana ittia, hona etorritta be. Gizona juten jaten, Zerrajeran ebillen lanien.
-A, klaro. Orduen eguneko martxia zeuk.
-Bai. Bueno, aitte ta ama, aittagiñarreba eta ama ondion ba... aitte 80 urtegaz hil zan baiñe zer onakin, sasue onakin, e?
-Eta beste Kaliston tiorik edo baeguen?
-Tiorik ez. Bueno, anaiak bai, solteruak euken ba ondiok lau, hiru, lau.
-Lau ta bera bost. Horrein danentzako jana zuk preparau bihar zeben?
-Aber ba, nok? Bueno, amak, amagiñarrebak... ni ba orduen be soruen ta... aittagiñarrebagaz soruen tokaten jatan lana ittia, gehixena. Ta gero ba umiek, amak apur bat zera itten usten /ittesten/, ta janorduak ba amak, etxien gehixenien. Baiña ba etxeko lanak eta badakitzu, orduen be egoten zien,e?
-Eta ittaurrren zeiñek itten eben? Ittaurren, zu hemen zeontzenien?
-Ittaurren? Ja, ittaurren e, behixek, idixek ittaurreko barik itten euien lana.
-Ittaurreko barik?
-Bai.
-Ittuan boldia jarri, eta benga?
Bueno ba ez, hori ez, baiña han aitte zan, aittagiñarreba zan gehixen itten auena, e? Eta gero ba klaro, astegoixenien, eta gero ba gizonak be illunkaran, lanetik etorten zanien asko.
-Eta Zerrrajerara ze faten zan, Arrasatera?
-Bai, bai. Hemetik Aramaixora oiñez, han autubusa hartu eta Arrasatera. Gure bizimodua horixe izan zan.
-Hemendik Aramaixora oiñez, ondiok ez eguen bape kotxerik? Kamiñorik be ez kotxiak ibiltteko modukorik?
-Ezta. Kamiñua honaiño bai. Ni ezkondu nintzanerako hau kamiñuaz eguen, honaiño, e? Plazaraiño. Horra auzora be ez eguen, eta horra be ez.
-Baiña kalera bai, zure etxera bai.
-Bai. Baiña dirua bai, kotxia ta erosteko?

12. Kaleko erromeriak eta "Hijas de María"

- **Erref**: ARA-072/014
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:33:27. **Bukatu**: 00:36:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Ezkondu aurretik kaleko iganderoko erromeriara joateko ohitura zuen. Angiozarko itsuak eta bere anaiak jotzen zuten, soinua eta saxofoiarekin. Hijas de María kongregazioko neskek debekatuta zuten Andre Mari erromerian dantza egitea. Rufinaren ahizpa bat kongregaziotik bota zuten, lotuan dantza egiteagatik.

Transkripzioa
-Nola ezagutu zeben zuk gizona?
-Ba, ba gu erromerixaren baten edo ezagutuko gintzen. Aber! Gu ez kitzan hara eta hona ibilli,e?
-Eta erromerixak eta, hemen klaro, ni gipuzkuarra naiz, Oñatikua, ezta? Orduan nik Arabako ohitturak ez dittut asko ezaguketan. Ze jai giro edo ze... nora joteko aukeria zeukatsuen?
-Guk? Aramaixora.
-Zuek Aramaixora?
-Bai. Baiña ezkondu aurretik, e? Bertako bai, Aramaixora.
-Eta ze egoten zan, domekero egoten zan erromerixia edo...?
-Bai, ha, Felix itsua edo esaten utsien /esatetsien/ ba?
-Angiozargua?
-Bai.
-Hona be etorten zan?
-Ha? Hak eukitten auen..., ha baserrik baserri be bai, asko. Baiña Aramaixon kalien be bai, e? Kontinuamente jai egunien ferixan jeneralien. Eta beste bat anaia Julian edo eukien berak, eta haregaz, batak sasafoia edo zera joten utsen /jotetsen/ eta bestiak e... haxe izaten zan hemengo ferixa, erromerixok.
-Eta orduen izten otsuein agarrauan dantza itten ta?
-Bai.
-Etzan egoten problemarik, neskak ez zeuein eukitten problemarik?
-Batzutan bai. Guk [...] izaten zan “Hijas de María” ta, badakitzu horreik. Ta nire aizta bat hil jaten, nire aizta batek ermitta baten proibiu itten uskun betik “Hijas de María”kuei gantzan ittia.
-Ermitta baten?
-Bai. Andra Marixa edo, hortxe, Aramaixotik goratxuau dau hori ermittiori; ermittia ez, eliza haundixa da, ermitta haundixa. Eta han proibiu itten uskuen betik gantzan ittia. Eta nire aiztia zanak harek in iñ euen. Eta “Hijas de María”tik borrau iñ euien. Lehenauko gauzak, nik, badakitzu?
-Hori hemen bakarrik etzan pasaitten, e?
-Zu, bai, nik badakitzu ze esaten doten? Lehen dana zan pekatua, ta oin dana libre dago, nik esaten doten gauzia horixe da. Lehen dana zan pekatu.
-Eta zein zan, zein da egixa, lehengua edo oingua?
-Nik lehengua be txarra, eta oingua be bai, e? Oingua be ezta bape ona, e?
-Neurririk ez dogu topaitten ta.
-Ez. Lehengua be ba bueno, eztakit.

13. Otxandioko erromeriak

- **Erref**: ARA-072/015
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:36:00. **Bukatu**: 00:37:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Oleta auzoko senideen etxera joaten zenean, Otxandioko erromeriara joaten zen dantzara. Han askatasun gehiago omen zegoen. Rufinaren aita oso zorrotza zen etxeratzeko orduekin eta.

14. Lehengo ezteiek bi ospakizun zituzten

- **Erref**: ARA-072/016
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:37:39. **Bukatu**: 00:40:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Eztei-bidaian ezagutu zuen Rufinak Donostia. Ostegunean ezkondu eta larunbaterako etxera itzuli ziren. Ezkondu zen egunean, alde bietako gazteekin ospatu zituzten ezteiak, bere jaiotetxean. Bidaiatik itzuli eta gero, senarraren etxean, guraso eta edadeko gonbidatuekin ospatu zuten; alde bietako senide eta auzokoekin. Hala omen ziren lehengo ezteiak, baserri batera ezkontzen zirenean.

Transkripzioa
-Eta ezkondu ziñaiñian, viaje de nobiosik edo in zeuein?
-Donostiraiño.
-Aurretik sekula egonda?
-Ni ez, bera bai. Baiña ni ez.
-Eta ze pentsau zeben itsasua ikusi zebenien?
-Ba bueno, bai, eztzunda baneuken ta, ba bueno. Berak soldautzaia Donostian pasau eben, e?
-A, horregatik fan ziñain harutz?
-Ba berak haxe gura euen, ba ha ikusteko zer zan, ta bueno. Gaiñera eguen baten ezkondu, eta zapatu illunkaran etxera.
-Biajia akabota.
-Bai. A, klaro, guk geuk eguenien zelebrau geben bodia gaztiekin, eta gero zelan, lehenau ohittura bat euen baserrire, etxera ezkonketan zanak gurasuekin eta zaharrakin, edadekuekin pasaittia, beste bazkari bat egittia. Ta guk ba horixe…
-Hori ezkonketan ziñan lekuan.
-Ezkondu nitzen neure etxien. Nere etxien egon zan gaztienen bodia, ezkondu nitzan egunien gaztiak euki euen bodia bakarrik. Zaharrik ez zan egon, edadekorik iñobez.
-Hori kalian?
-Bai. Ta geo hori zan eguen baten, ezkondu nintzena, ta zapatuan esan dutsutena etxera etorri gitzan. Ta orduen, hurrengoko egunien, hemen euki geben bazkeri bat, edadekuakin eta auzoko jentiekin.
-Baiña zeure famelixakuak…
-Geure famelixakuak, bai, bai. Bere famelixa aldekuak eta neuriak, eta auzokuak.
-Aiba! Hori entzun barik neuken.
-Bai, bai, hori…
-Bi boda…
-Lehen bi boda itten zien.
-Gaztiekin, e…
-Oin, baserrire ezkonketan zana, e? baserrira ezkonketan zana.
-Baserrira ezkonketan zana orduen, ezkontza egunien kalien bat gaztiakin.
-Bai.
-Eta gaztienien zeintzuk sartzen zien.
-Gaztiek, ba solteruak.
-Anai-arrebak eta hola.
-Bai. Primuek.

-Primuak. Alde bittakuak.
-Bai, bai, alde bittakuak.
-Eta gero alde bittako zaharrak ezkonketan ziñan baserrixan…
-Ta auzokuek.
-Eta auzokuak. Hori Arabako ohitturia ete da hori; nik halakorik eztot entzun Gipuzkuan ondiok.
-Ba hori Araban; eztakit Gipuzkuan badauen edo ez euen. Baiña Araban hori euena, e? Eta ez ni bakarrik, e? Hona baserrixa ezkondu zienak, danak, e? Danak.

15. Dukeena baserria erre zenean

- **Erref**: ARA-072/018
- **Iraupena**: 0:03:57. **Hasi**: 00:41:06. **Bukatu**: 00:45:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Rufina gaztea zenean, Dukeena baserria erre egin zen. Itxura denez, etxeko nagusia abertzalea zen, eta auzoko karlista batzuk sua eman zioten etxeari. Bi behi galdu zituzten sutean.

Transkripzioa
-Norbaittek esan dost hau etxe hau erre in zala edo.
-Bai.
-Ze pasau zan ba hor, jakin baleke?
-Ba hemen ba aazen alde bixetakuek, ta nere aittegiñarreba zan nazionalistie. Eta hemen auzuen aazen karlistak.
-Karlistak?
-Bai. Eta ba, klaro, zerien, hau, ba, danau barri indda dau, lehen geuken hortik holako ate txikitxo bat, bedarrak-eta kamarara sartzeko. Hor kamarie daukou eta kamarara sartzeko. Ta hemen, hor auzuen bertan, eta betik hemen egoten zan, egixa da, solterue zan, mutilzaharra zan, eta betik etxien, hemetik urten be ez eben itten, hementxe egoten zan. Ta beste bat, ha zertxuaue zan, hortxe bertakue ha be, ta hor Zabolan euken horreik, eukein horrek mutilzaharrok hor […] zerien, gure etxe onduen, honen baserrixorren zerien, dako holako aparkamentu txikitxo bat dau aparte, baiñe ya horrek hartute dauko beorrendako. Ta hor euen tabernie lehen. Ta hor itxurie bete-bete ein zien, ta karlistak, ba zelan aitte nazionalistie zan, ba aittei kamarara bota utsien zera, sue.
-Sua?
-Bai.
-Bedar kamarara?
-Bedar kamarara. Bai. Ta nik ondion ez neuen ezauketan ez nere gizona eta ez iñobez, e? Ez neuen ezauketan hemen. Itxurie horreik mutilzaharrok bete-bete in zienien, ba horreik emun utsien sue.
-Orduen, hori gerra aurretiko kontua da? Edo gerraostekua?
-Ba gerraostekua. Bai, bai, gerraostekua zan hori.
-Zu ondiok ezkondu barik.
-Bai, bai, ni ez nitzen orduen hemen. Ta gero ba erre in jatien, bastante, gaiñera. Ta euen itxurie neskazahartxon bat solterie, baiñe ba izin zan buruz be holan apur bat zera, baiñe bihergiñe, e? Nik entzunda eurei, oso

bihergiñe. Eta ba esaten ei euen: "useiña, useiña, useiña", ta, klaro, gasoliñiaz zela emun utsien /emuntsien/ sue, gasoliñie zeratik sartute, "useiña" eta "useiña" neskiorrek esaten. Ta fijau zielako... Etxien behixek be bi-edo erre in jatien. Nire aitte zana...
-Kamaria ze eguen, ittuiaren gaiñien?
-Bai, eztakit zera, behixek azpixen ta... Nire aitte zanak, akordaten naz hori, aitte zana etorri zan hona, sue ikusi euenien, ba, lagunketan, itxungitten. Guk ez geuken orduen amistadeik, baiñe sue egoten zan leku batera, ba, jentie pillatu itten da. Eta aitte etorri zan. Eta zelan –hari entzunda dauket nik– zelan hemen atara tarrasien, behi itzela ei zan, narrue kendu utsiela kanpuen, hortxe, bai. Hau birritten be bai, baste behin be zelan zan hau [...] ? birritten dau hau suak hartute hau, etxe hau. Ta horri mutilzahar horri, gero hona etorri nitzanien, nire gizonak-eta sarri esaten utsien: "Bai, zueik guri sue emun oskuezuenien be..." ta "ee.. ni ez nitzuan izen, ni ez nitzuan izen" ta "zu be sozio izengo zintzen", ta esaten utsien eta betik, eta bera ez, ta bera ez, ta... Ta ha zan gixajo bat emuten auen, baiñe ba... ardauek eitten dittuen gauzak, edo nik ez dakit ba zer izengo zan.
-Bai, baiña puñetia zelako zera, ezta?
-Ba honbre! Behixek bi edo hiru erre jatien.
-Bai. Baiña pertsonak erre ezkio?
-Ba justo-justuen salbau zien eurak, e? Nik aittegiñarribai eta gizonai berai be entzunde dauket hori.

16. Iferra, amillena eta beste haize batzuk

- **Erref**: ARA-072/019
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 00:45:03. **Bukatu**: 00:48:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Haize ezberdinak nondik etortzen diren eta euren izenak esaten ditu.

Transkripzioa
-Honek esan nostan, Arantxak, zuk haiziak eta eguraldixa eta asmau egitten dittozula...
-Arantxak? Ze Arantxa?
-Zure illobia uste dot dala.
-Nire lobie?
-Bai. Ozaeta uste dot dala.
-A, bai.
-Ezta zure illobia?
-Bai.
-Zuk haiziak eta ondo ezaguketan dittozula. Eguraldixa eta holako gauzak.
-Bueno.
-Hori Arantxak esaten dauen moduen, ezebez. Ba gaur, ba, hego haixie dabillela, ta oin ba urten dau iferlañuek, ta iferlañue izeten da hotzaue hego haixie baiño.
-Iferlañua zer da?
-Nortie.
-Iferlañua esaten xatsu?

-Guk iferlañue esaten dutsau.
-Iparrari?
-Ifarrai. Ta amillena esaten dutsau /esatetsau/…
-Guk behekua esaten xaugu, iparrai.
-A, behekua, klaro. Ha behetik da… bai, bai.
-Arantzazun, ni han hazittakua naiz, ta, beheko haizia xabilk!
-Bai, ba behekua. Guk ifarra esaten dutsau horri. Baiña Aramaixon, Kurtzebarrin, hor goixen mendixen urteten dau ba zerekuek, galleguek eta, esaten dan moduen, galleguek eta, guk ifar haixie esaten dutsau / esatetsau/. Amillena ta horreik bai, baiña zer, denporie besteik zer?
-Amillena?
-Amillena. Honeik askok denporamentue emuten dauenak, esaten daue, amillenari esaten dutsie /esatetsie/ hego haixie, baiña amillena ez da hego haixie. Amillena da haixe hotzaue; hau hortik Aretxabaleta aldetik datorrena, hori bai dala hego haxie. Baiño hor goittik datorrena da ifer haixie, hori ez da iguela, hori hotzaue da.
-Ipar haizia, hori goragotik dator.
-Bai. Amillena, e? Bai, gallegue edo esaten dutsie.
-Eta ipar-iparrari? Klaro, zeatik gallegua da Atlantikotik datorrena; ipar-iparra? Zeatik e…
-Anbototik datorrena.
-Eta horri zela esaten xatsue?
-Iferra.
-A, hori iferra.
-Hori iferra.
-Eta bestiari, galleguari, zela?
-Ba galleguari esaten dutsau hemen amillena.
-Amillena, guk gallegua esaten dogu.
-Ez, hori gallegua, bai, ba antzerakua izengo da, ze…
-Gallegua… naparra… Naparrukua, naparra berriz, beste aldetik datorrena, baiña ha be iparretik, ha diferentia da.
-Baitte. Guk hori ez. Guk hemengo, nik hauxe, hego haixie datorrenien ba igarten da epelaue etorten dalako. Ta hori amillenri edo galleguoi edo zuk esaten dozunoi, hori da asko be hotzaue. Ba iferra edo hori nortioi.
-Bai, nik ez dakit, nik ez dot asko entenditten hortaz, baiña uste dot gero naparra, napar haizia, hor Frantzia aldetik eta etorten dana, hori, horrek lañorik ez dau ekarten, baiña hotza izugarrixa.
-Bai, iferra, guk hemen iferra esaten dutsau horri.
-Napar haiziari?
-Bai.
-Iferra.
-Iferra.

17. Baserria jatetxe bihurtu zuten

- **Erref**: ARA-072/021
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:49:37. **Bukatu**: 00:52:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Dukeena baserria, orain direla hogei urte jatetxe bihurtu zuten. Gaur ez dute

ganadurik etxean. Jatetxea zabaldu eta gero ganadu gorri batzuk bazituzten, baina pena handiz kendu egin behar izan zituzten. Etxeko terrenoak auzoko ganaduzain bateri utzita dituzte.

18. Soroko lanetan jota su

- **Erref**: ARA-118/004
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:03:58. **Bukatu**: 00:06:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Eguraldi txarra egiten zuenean joaten zen bakarrik eskolara. Ahizpa, ostera, beti. Erromeriara ere askotan ezin joan, belar lanak egin behar izaten zituelako. Eta ez bere kasua bakarrik; goldan egin behar izaten zuen auzoko neska baten gorabeherak kontatzen ditu.

19. Aitak ez zion utzi mutil batekin ibiltzen

- **Erref**: ARA-118/009
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:12:10. **Bukatu**: 00:14:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Auzoko mutil batek pretenditzen zuen, baina aita enteratu eta haserre egin zion Rufinari. Aitak ez zion uzten mutil harekin ibiltzen. Senar ohia dantzan zebilela dantza-eske etorri zitzaion behin eta orduan hasi ziren bikote harremana.

20. Errotabarritik Dukienera ezkontzaz

- **Erref**: ARA-118/010
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:14:41. **Bukatu**: 00:15:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
24 urterekin ezkondu zen. Errotabarritik Azkoagako Dukienera etorri zen bizitzen. Egunero begiratzen zion urrunetik bere jaiotetxeari.

21. Ezteguak

- **Erref**: ARA-118/013
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:17:58. **Bukatu**: 00:20:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Eguenean ezkondu, Donostiara bidaian joan eta zapatuan etxera. Donostian soldadu egonda zegoen senarra. Bi bazkari eman ohi ziren orduan ezteguetan, lehena lehengusu-lehengusinei eta bigarrena bi etxeetakoei.

22. Gasteizera ezkontz-jantzia erostera

- **Erref**: ARA-118/015
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:21:05. **Bukatu**: 00:23:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Gasteizen egindako trajea eraman zuen ezkontzan. Hiriburura zihoan lehen aldia zen. Hainbat arropa erosi zuten egun hartan. Oso pozik ibili zen. Aitak setazko soinekoa oparitu zion neska gaztetxoa zela erromeria egunez gurdia kargatzen laguntzeagatik.

23. Haize motak

- **Erref**: ARA-118/017
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:25:55. **Bukatu**: 00:28:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Aitak eta aitaginarrebak asko zekiten haizeez. Mondragoetik etortzen dena "antxigarra", Anbototik etortzen da "ifarra", San Kristobaletik etortzen dena "amillena", Untzillatik etortzen dena "hego-haizea","hortik goitik" etortzen dena "gailegoa". Ifarrak hodeia ekartzen ei du. Udan txingorra, eta harriabarra dakar, neguan elurra. Etxeko logela bakoitzean zein haize motak jotzen duen.

24. Haizeak bost ira-gurdi itzuli

- **Erref**: ARA-118/019
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:28:30. **Bukatu**: 00:30:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Albinara joaten zen iratan. Bera joaten zen idiekin, eta arratsaldean buelta etxera. Beti gurdia itzuliko zitzaion beldurrez. Urte baten haizeak bost gurdi itzuli zituen bata bestearen atzetik zetozenak Krutzeta gainean.

25. Zapoa ez da txarra

- **Erref**: ARA-118/020
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:30:31. **Bukatu**: 00:32:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Gertatu zen inoiz sugeak ardiari errapetik esnea edatea, basoan batez ere. Behin sugea ikusi zuten euren larrainera etortzen. Aitak makila batez hil zuen. Sugeari zapoa irten zitzaion ahotik. Zapoa ez ei da txarra.

26. Biberoiakin hazi umeak

- **Erref**: ARA-118/023
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:38:08. **Bukatu**: 00:40:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Erditu berriei ez zitzaien jaten ematen bi egunez, salda edo kafesne apur bat izan ezik. Rufinaren titiak ez zuen balio, eta biberoiaz hazi zituzten umeak.

27. Amamak masajeak ematen zituen

- **Erref**: ARA-118/026
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:42:47. **Bukatu**: 00:44:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:
Masajeak ematen zituen amamak. Jende asko etortzen zitzaion. Ez zuen kobratzen.

28. Fede handiko gizona aitaginarreba

- **Erref**: ARA-118/027
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:44:08. **Bukatu**: 00:46:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Aitaginarreba fede handiko gizona zen, soroan ere errezatzen egoten ei zen. Bi

edo hiru arrosario errezatzen zituen egunean. Ama ez zen hain erlijiozalea. Ez zuen astirik hainbeste errezurako.

29. Lehenago errespetu handiagoa orain baino

- **Erref**: ARA-118/031
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:53:00. **Bukatu**: 00:54:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak

Laburpena:
Lehengo bizimodua ez du ondo ikusten eta oraingoa ere ez. Orain elkar ikusi ezinda gabiltza. Lehen errespetu handiagoa zegoen gurasoendako eta denendako. Ezertaz ez ziren enteratzen, eta beharbada hori ez da txarra. Atzetik datozen gazteek asko sufritu behar dutela iruditzen zaio

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-08

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com